

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ РОБІТ**

здобувачів денної та заочної форм навчання
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

Навчальна дисципліна

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФІНАНСОВОЇ
ГРАМОТНОСТІ В ЗЗСО**

Ужгород – 2022

УДК 378.14

Методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів денної та заочної форм навчання спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) з дисципліни «Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО». Ужгород, 2022 р. 24 с.

Укладачі:

Лета В.В. кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування Ужгородського національного університету;

Качайло М.М. вчитель географії Ужгородської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 3 з поглибленим вивченням англійської мови.

Рецензенти:

к. е. н., доц. Славів Р.В.

доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Дідичин В.П.

Директор приватного ліцею «Гірчичне зерно».

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії

та раціонального природокористування

Протокол № 11 від 23 червня 2022 р.

Рекомендовано до друку методичною комісією географічного факультету

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол № 10 від 29 червня 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
Опис навчальної дисципліни.....	4
Тема 1. Банківські відсотки.....	8
Тема 2. Особливості системи оподаткування.....	9
Тема 3. Визначення ціни ринкової рівноваги з врахуванням попиту та пропозиції.....	11
Тема 4. Створення реклами власного товару чи послуги.....	12
Тема 5. Курси валют.....	13
Тема 6. Інвестиційна діяльність.....	14
Тема 7. Планування сімейного бюджету.....	15
Питання для підсумкового контролю.....	18
Рекомендовані джерела інформації.....	22

ВСТУП

Метою дисципліни «Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО» є підготовка освітян до впровадження курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі та створення системи фінансової освіти і виховання в навчальному закладі. Курс спрямований на виконання таких основних завдань:

- поглиблення знань з макроекономіки, усвідомлення сутності та ролі фінансів і фінансових відносин у політичному, економічному та соціальному житті;
- з'ясування значення фінансової освіти як одного із чинників економічної стабільності;
- проектування методичної системи впровадження фінансової грамотності в основній школі;
- удосконалення вмінь самоосвітньої діяльності, що забезпечить розвиток професійної компетентності у сфері фінансової освіти і виховання учнів основної школи.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність працювати в команді;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність);
- здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність);
- здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків;
- володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів;
- здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання);
- здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	5	6
	Лекції:	
	30 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	14 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	не передбачено	
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Банківські відсотки.	2	0,5
2.	Особливості системи оподаткування.	2	0,5
3.	Визначення ціни ринкової рівноваги з врахуванням попиту та пропозиції.	2	0,5
4.	Створення реклами власного товару чи послуги.	2	0,5
5.	Курси валют.	2	0,5
6.	Інвестиційна діяльність.	2	0,5
7.	Планування сімейного бюджету.	2	1
Разом		14	4

Очікувані результати навчання з дисципліни

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Методика навчання фінансової грамотності в ЗЗСО»:

- студент вміє користуватись методичними засобами та володіє методикою викладення матеріалів на рівні ЗЗСО;

- вміє застосовувати індивідуальний та творчий підхід до учнів з метою ефективного навчання основ фінансової грамотності;

- володіє базовою та спеціалізованою термінологією з основ економіки та фінансів;

- знає та вміє застосовувати нормативно-правові акти під час навчання фінансової грамотності;

- знає та володіє методикою навчання фінансової грамотності, а також застосовує міжнародну практику та педагогічні стандарти інших країн;

- вільно володіє та застосовує технічні засоби та новітні принципи навчання;

- володіє матеріалом з основ фінансової грамотності та методикою їх викладення на рівні базової середньої школи.

Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарськ лабораторні	лабораторні	індивідуальн аробота	самостійн аробота
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Фінанси як сукупність економічних відносин.	7	4		-	-	3
Тема 2. Державне регулювання фінансової сфери.	5	2		-	-	3
Тема 3. Сучасний ринок фінансових послуг: загальна структура і значення.	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Макроекономічна нестабільність і державне регулювання.	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Податки: поняття та їхня роль.	6	2		-	-	4
Тема 6. Банки та їхні функції в економіці.	7	2	1	-	-	4
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Тема 7. Фінансова грамотність як складова фінансової культури.	11	4	2	-	-	5
Тема 8. «Фінансова грамотність» у системі шкільної економічної освіти.	7	2		-	-	5
Тема 9. Методика викладання курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі.	11	4	2	-	-	5
Тема 10. Теоретико-методологічні засади економічної підготовки вчителя.	11	4	2	-	-	5
Тема 11. Психолого-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності.	7	2	1	-	-	4
Модульна контрольна робота	1	-	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	48	16	8	-	-	24
Усього годин	90	30	14	-	-	46

**Структура навчальної дисципліни
(заочна форма навчання)**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Фінанси як сукупність економічних відносин.	8	1		-	-	7
Тема 2. Державне регулювання фінансової сфери.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 3. Сучасний ринок фінансових послуг: загальна структура і значення.	8,5	0,5	1	-	-	7
Тема 4. Макроекономічна нестабільність і державне регулювання.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 5. Податки: поняття та їхня роль.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 6. Банки та їхні функції в економіці.	7,5	0,5		-	-	7
Тема 7. Фінансова грамотність як складова фінансової культури.	9	1	1	-	-	7
Тема 8. «Фінансова грамотність» у системі шкільної економічної освіти.	8	1		-	-	7
Тема 9. Методика викладання курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі.	9	1	1	-	-	7
Тема 10. Теоретико-методологічні засади економічної підготовки вчителя.	10	1	1	-	-	8
Тема 11. Психолого-педагогічні засади впровадження фінансової грамотності.	7,5	0,5		-	-	7
Усього годин	90	8	4	-	-	78

Теми для самостійного вивчення

№з/п	Назва теми	Кількістьгодин	
		денна	заочна
1.	Фінансова система України.	2	3
2.	Відомі фінансові установи світу.	2	3
3.	Економічна наука про значення ринку фінансових послуг: аналіз науковихвидань.	2	3
4.	Найглибші економічні кризи XX та XXI століть.	2	3
5.	Формування економічної відповідальності учнів основної школи в педагогічній теорії та практиці.	2	3
6.	Особливості економічного виховання учнів у педагогічній спадщині видатних вітчизняних педагогів XX століття.	2	3
7.	Особливості формування фінансової грамотності населення у країнах Європи.	2	3
8.	Особливості формування і розвитку грошової культури в Україні.	2	3
9.	Види підприємницької діяльності.	2	3
10.	Фінансова грамотність як складова фінансової культури учнівської молоді.	2	4
11.	Шляхи формування фінансової культури учнів основної школи.	2	4
12.	Історія становлення й розвитку шкільної економіки та методики її навчання.	2	3
13.	Особливості шкільної економічної освіти в зарубіжних країнах.	2	4
14.	Міжпредметні зв'язки та їх роль у формуванні системи економічних знань.	2	4
15.	Інтеграційний потенціал економіки та шляхи його реалізації у навчально-виховному процесі.	2	4
16.	Рольовий підхід до структурування економічних знань у шкільній економічній освіті.	2	4
17.	Формування економічного світогляду учнів на уроках природничо-математичних дисциплін.	2	4
18.	Ставлення до грошей та особливості грошової поведінки дитини.	2	3
19.	Сучасні дослідження явища фінансової культури в педагогіці.	2	3
20.	Методика підготовки і проведення фінансового тижня у школі.	2	4
21.	Роль сім'ї у фінансовому вихованні школярів.	2	3
22.	Абетка власної фінансової безпеки. Створити сторінки «Банківські картки. Як правильно користуватися банківською картою» і «Правила безпеки під час здійснення електронних платежів».	2	3
23.	Рекомендації щодо методики проведення уроків з курсу «Фінансово грамотний споживач».	2	4
Разом		46	78

Практична робота № 1

Банківські відсотки

Мета: оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками роботи банківської системи.

Завдання: навчитись розв'язувати задачі. Пов'язані з роботою банків.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Банк прийняв на депозитні рахунки 1700 000 гривень під 7 % річних та надав кредити на суму 1600 000 гривень під 25 % річних. Інфляція становила 15 % річних. Який номінальний та реальний прибуток отримав банк від цих операцій?

2. Яку суму грошей необхідно покласти на депозит терміном 6 місяців, щоб отримати дохід у розмірі 6500 грн. при річній відсотковій ставці 7,5%?

3. Вкладник поклав у банк 25000 грн під 6 % річних (прості відсотки). Який прибуток він отримає через 3 роки? Який прибуток міг отримати вкладник у разі нарахування банком складних відсотків? Який вклад вигідніший?

4. Студент має на поточному рахунку у банку 15200 грн. Він має здійснити платіж за навчання у розмірі 10500 грн та платіж за гуртожиток в розмірі 650 грн. Комісія банку за здійснення таких платежів становить 0,5%. Яким буде залишок на поточному рахунку студента після здійснення обох платежів?

5. Банк приймає депозити на 3 місяці за ставкою 4 % річних, на 6 місяців за ставкою 4,5 % річних і на рік за ставкою 5 % річних. Визначити суму, яку отримає власник депозиту 20000 грн. в усіх трьох випадках за умови нарахування простих відсотків щомісячно.

Практична робота № 2 Особливості системи оподаткування

Мета: закріпити теоретичні знання системи оподаткування.

Завдання: навчитись розраховувати окремі види податків.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Використовуючи дані про сплату податків членів вашої сім'ї, заповніть таблицю:

Вид податку	Як часто сплачується	Розмір податку
Податок на прибуток: тато мама інші члени сім'ї		
Податок на майно: житло автомобіль інше майно		
Інші податки (якщо вони є)		
Загальна сума податків (всіх членів сім'ї)		

2. Андрій впродовж року отримував середньомісячну заробітну плату у розмірі 22000 грн. Також він отримав спадок від бабусі – кошти на банківському рахунку у розмірі 100 000 грн. Визначте суму податку на доходи фізичних осіб, яку сплатить Андрій за поточний рік.

3. При прийомі на роботу працівник домовився про "чисту" зарплату з керівником у розмірі 25 000 грн. Яку суму витратить роботодавець на оплату працівнику, враховуючи всі види податків?

4. Собівартість виготовлення мобільного телефону в Китаї складає 200 доларів США. Компанія-посередник, яка займається імпортом телефонів в Україну, встановлює націнку в 25% до собівартості. Торговий центр, як кінцевий реалізатор, встановлює свою націнку в розмірі 20 % до вартості товару. Також на

кінцевого продавця поставлено обов'язок стягнути ПДВ на користь держави. Якою буде вартість мобільного телефону для покупців у торговому центрі? Яку суму ПДВ отримає держава від реалізації 10000 таких телефонів?

Практична робота № 3

Визначення ціни ринкової рівноваги з врахуванням попиту та пропозиції

Мета: закріпити знання в сфері ринкової рівноваги.

Завдання: отримати практичні навички розрахунків ринкової рівноваги.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Функція попиту на товар представлена рівнянням $Q_D = 50 - 2P$, а функція пропозиції — рівнянням $Q_S = 20 + 4P$. Визначити ціну ринкової рівноваги (P) та рівноважну кількість товару (Q), яка буде продана при цій ціні.

2. Функція попиту на товар представлена рівнянням $Q_D = 400 - P$, а функція пропозиції — рівнянням $Q_S = 4P - 50$. Визначити:

а) ціну ринкової рівноваги;

б) розміри дефіциту чи надлишку, якщо держава встановлює ціну на даний товар, що дорівнює: а) 85 грн; б) 100 грн.

3. Побудуйте графіки попиту та пропозиції залежно від ціни. Визначте за ними ціну ринкової рівноваги (P) та рівноважну кількість товару (Q), яка буде продана при цій ціні.

Ціна товару, P, грн.	5	10	15	20	25	30	35
Величина попиту, Q_D, кг	550	500	450	400	350	300	250
Величина пропозиції, Q_S, кг	100	200	300	400	500	600	700

Практична робота № 4

Створення реклами власного товару чи послуги

Мета: розширити знання в сфері маркетингу та реклами.

Завдання: набути практичних навичок створення реклами.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

Уявіть себе підприємцем та придумайте рекламу товару чи послуги.

1. Для початку оберіть товар чи послугу, яку ви плануєте рекламувати.
2. Визначте цілі реклами та аудиторію, на яку вона буде спрямована.
3. Оберіть місце (місця), де буде розміщена ваша реклама (радіо, телебачення, соцмережі, мережа інтернет, білборди, сіті-лайти, емейл-розсилка).
4. Проведіть аналіз реклами потенційних конкурентів.
5. Розробка змісту рекламного повідомлення. Основні функції рекламного повідомлення:

- надання інформації про товар чи послугу;
- знайомство потенційних покупців з основними перевагами даного товару чи послуги над конкурентами;
- уміння переконувати в необхідності придбання товару.

Особливу увагу варто приділити заголовку рекламного повідомлення, якщо він є. Текст рекламного повідомлення читають набагато рідше, ніж його заголовок. Тому шукайте ключове слово, яке дуже коротко могло би висловити суть вашого товару чи послуги. Текст рекламного повідомлення повинен бути лаконічним та зрозумілим.

У відеореklamі важливу інформацію також потрібно викладати максимально стисло та коректно. Пам'ятайте, що необґрунтовані обіцянки нікого не переконують. Інформація у рекламі повинна бути цікавою та актуальною.

6. Оформіть рекламу у вигляді інформаційного повідомлення, запишіть до нього аудіо- чи відео.

Практична робота № 5

Курси валют

Мета: закріпити отримані знання з основ фінансів та валютного ринку.

Завдання: отримати базові навички валютних розрахунків.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Обмінний пункт встановив такий курс доллара США: купівля – 40,05 грн., продаж – 40,55 грн. Скільки гривень можна одержати за 508 доларів 60 центів? Скільки доларів можна купити за 52 тис. грн.?

2. Яким буде курс євро до фунта стерлінгів, якщо їх співвідношення з долларом США: 1 USD = 0,92 EUR; 1 USD = 0,81 GBP?

3. Американський банк купує 5000000 € на валютному ринку Вашингтону за курсом 1€ = 1,0995 USD. Одночасно банк дає доручення своєму банку-кореспонденту в Берліні купити на 5000000 € долари США за курсом 1€ = 1,1089 USD. Премія банку-кореспонденту 5 % від прибутку. Визначте прибуток американського банку від цих валютних операцій.

4. Ціна гривні в доларах США впала з 0,03 до 0,027 за одну гривню. Як зміниться ціна товару вітчизняного виробництва (в доларах США), що продається в Україні за 300 грн?

5. Український металургійний комбінат займається експортом металопрокату і отримує оплату в доларах США. Курс гривні щодо долара змінився з 38,6 грн. до 41,5 грн. за 1 доллар. На комбінаті працює близько 2000 людей з середньою зарплатою 35000 грн. (з податками). Як зміниться прибуток комбінату, якщо за місяць експортовано 2 млн. тонн прокату, а зарплата працівників зросла на 3 %.

Практична робота № 6

Інвестиційна діяльність

Мета: закріпити на практиці теоретичні знання різних грошових операцій.

Завдання: отримати практичні навички інвестиційних розрахунків.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Інвестор придбав 10000 акцій номіналом 150 грн. зі ставкою дивідендів у 10 % вартості. Який суму дивідендів отримає власник акцій за 1 рік?
2. Один із засновників криптовалют у 2010 році купив 2 піци за 10 000 біткойнів, що було еквівалентно 30 долларам США. У 2018 році він повторив операцію і для купівлі 2 піц йому знадобилося лише 0,0049 біткойна, що було еквівалентно 70 долларам США. У скільки разів зріс курс біткойна за період з 2010 до 2018 років?
3. Інвестор купив 20000 акцій вартістю 500 грн. кожна. Щорічно він отримує дивіденди зі ставкою 8 % вартості акції. Через який період інвестор поверне собі вартість всіх акцій за умови, що ставка дивідендів залишиться незмінною?
4. Програміст придбав в іпотеку трикімнатну квартиру у Києві за 110 тис. долларів США зі щомісячним внеском 20 000 грн. Чи є вигідною дана інвестиція в короткостроковій перспективі, якщо він здає квартиру в оренду за 17 000 грн. в місяць, а середньорічна інфляція становить 10 %.

Практична робота № 7 Планування сімейного бюджету

Мета: закріпити теоретичні знання в сфері бюджетних операцій.

Завдання: опанувати навички розрахунків сімейного бюджету.

Хід роботи

Потрібно розв'язати наступні задачі та надати для перевірки відповіді у письмовій формі.

1. Розподіліть дані понятійні категорії на доходи сімейного бюджету та витрати сімейного бюджету:

- отримання спадку	- виграш у лотерею
- оплата комунальних послуг	- лікування
- відпочинок	- одяг, взуття
- доходи від домашнього господарства	- навчання
- першочергові потреби	- стипендія
- новий автомобіль	- пенсія
- державна допомога	- субсидія
- зарплата	

Доходи сімейного бюджету	Витрати сімейного бюджету

2. У 2020 році доходи населення України розподілялись наступним чином: оплата праці та доходи від підприємницької діяльності – 49%, надходження від продажу товарів власного господарства – 5%, соціальні виплати – 21%, інше – 25%. Побудувати кругову діаграму та провести аналіз наведених даних.

3. Сільська родина планує отримати від власного вирощування та продажу капусти дохід в 60000 гривень. Витрати на посівний матеріал складають у середньому 3 грн/ кг готової продукції. Яку кількість урожаю потрібно зібрати,

якщо на рік для всієї родини потрібно 110 кг капусти, а середня ціна капусти – 20 грн/кг.

4. Сім'я Петренків складається з мами, тата та сина - студента. Вони вирішили накопичити кошти на сімейну путівку у гори на тиждень, яка коштує 35000 гривень. Для цього вони склали план своїх доходів та витрат за минулий місяць. Доходи (в гривнях): зарплата мами – 15000, зарплата батька – 20000, стипендія сина – 1500. Витрати (в гривнях): їжа – 12000, одяг – 4000, плата за квартиру – 3000, транспорт – 1500, інтернет та послуги зв'язку – 500, походи у кафе – 1500, театр – 500, обслуговування автомобіля – 1000, ліки – 800. Також сім'я Петренків має банківський депозит у 200 000 гривень з відсотковою ставкою у 6% річних. Визначите, як швидко сім'я зможе назбирати на бажану путівку, якщо їх доходи та витрати не зміняться? Як зміниться час накопичення, якщо син захоче купити собі новий телефон за 8000 грн?

Питання для підсумкового контролю

1. Розкрийте значення сутності фінансів.
2. Назвіть функції фінансів. Розкрити їх місце в сучасному житті.
3. Дайте визначення поняттям «фінанси» і «фінансові відносини».
4. Розкрийте сутність і механізм дії розподільної функції фінансів.
5. Покажіть сутність і значення контрольної функції фінансів.
6. Розкрийте специфічні ознаки фінансів.
7. Яким чином фінанси впливають на суспільне виробництво?
8. Поясніть особливості становлення і розвитку фінансової системи України.
9. Назвіть основні ланки фінансової системи України.
10. Поясніть, як формується державний бюджет.
11. Поясніть, чим в економічній теорії відрізняються три головні підходи до проблеми бюджетного дефіциту.
12. Назвіть причини бюджетного дефіциту.
13. Визначте особливості грошового ринку України.
14. Розкрийте сутність поняття «фінансова послуга».
15. Накресліть схему «Загальна структура сучасного ринку фінансових послуг».
16. Поясніть, у чому полягає характерна особливість сучасного ринку фінансових послуг.
17. Розкрийте тенденції розвитку ринку фінансових послуг в умовах глобалізації.
18. Назвіть необхідну умову глобалізації фінансових ринків.
19. Назвіть найпоширеніші фінансові інтернет-послуги.
20. Назвіть фази економічного циклу і дати їх характеристику.
21. Визначте причину циклічних коливань розвитку економіки.
22. Вкажіть причини економічної кризи в Україні.
23. Розкрийте функції держави в регулюванні макроекономічних процесів.
24. Охарактеризуйте основні інструменти державного регулювання економіки.

25. Наведіть факти, що свідчать про низький рівень фінансової освіченості та культури населення в Україні.
26. Вкажіть причини низького рівня фінансової грамотності населення в Україні.
27. У чому полягає синдром «змушеного споживача»?
28. «Намалюйте» портрет українського споживача фінансових послуг.
29. Назвіть зовнішні і внутрішні чинники, що впливають на формування фінансової культури населення України.
30. Узагальніть досвід розвитку фінансової грамотності населення в європейських країнах.
31. Охарактеризуйте діяльність міжнародних організацій щодо дослідження рівня фінансової грамотності населення України.
32. Назвіть основні завдання державної програми «Стратегія реформування системи захисту прав споживачів на ринках фінансових послуг на 2012–2017 роки».
33. При Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку створено ініціативну групу, яка координує дії держави та ринку з підвищення фінансової грамотності громадян України. Назвіть основні напрямки її діяльності.
34. Розкрийте роль Проекту USAID «Розвиток фінансового сектору» (FINREP) у розвитку фінансової культури населення.
35. Назвіть нормативні документи, що визначають розвиток шкільної економічної освіти.
36. Проаналізуйте навчально-методичне забезпечення викладання курсу «Економіка» і курсів за вибором економічного профілю.
37. Охарактеризуйте основні етапи впровадження економічних дисциплін в освітній процес загальноосвітніх навчальних закладів.
38. Назвіть сучасні проблеми шкільної економічної освіти. Визначити курси за вибором економічного профілю, що забезпечують розвиток фінансових компетенцій учнів.

39. Доведіть доцільність упровадження курсу за вибором «Фінансова грамотність» в основній школі.
40. Охарактеризуйте структуру курсу «Фінансова грамотність».
41. Здійсніть методичний огляд курсу «Фінансова грамотність».
42. Проаналізуйте можливості реалізації у вашому навчальному закладі системного підходу до розвитку фінансової освіти та виховання.
43. Дайте визначення поняттю «економічна соціалізація». Як впливає економічна соціалізація на загальний процес соціалізації особистості?
44. Розкрийте зміст складових процесу економічної соціалізації (когнітивного, афективного і конативного компонентів).
45. Назвіть рівні та параметри характеристики економічної свідомості.
46. Установіть зв'язок між поняттями «економічна свідомість – економічний світогляд – економічна культура».
47. Як розглядаються гроші з погляду психології?
48. Назвіть чинники, що впливають на «грошову» поведінку і ставлення до грошей.
49. Назвіть класичні підходи психології до розвитку психологічних досліджень феномену грошей.
50. Узагальніть психологічні чинники виховання фінансової культури дитини.
51. Розкрийте психологічні аспекти фінансової соціалізації дитини.
52. Розкрийте роль сім'ї у фінансовому вихованні школярів.
53. Представте погляди А. С. Макаренка і В. А. Сухомлинського на економічне виховання учнів.
54. Назвіть періоди в економічній соціалізації дітей та учнівської молоді.
55. Розкрийте зміст фундаментальних економічних понять, які властиві будь-якій економіці. Визначте серед них ті, що властиві фінансовій сфері.
56. Назвіть основні види фінансових послуг.
57. Розкрийте методичні аспекти викладання теми «Гроші та їх функції. Види грошей» в основній школі. Оцінити значення банківської системи в житті сучасної людини.

58. Охарактеризуйте джерела банківського прибутку.
59. Доведіть вигідність кредиту і можливості людини щодо його погашення в конкретній банківській установі.
60. Назвіть основні види фінансових послуг.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Глущенко А. С. Фінанси / А. С. Глущенко. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 190 с.
2. Фінансова грамотність : навч. посібник для вчителя / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. К., 2013. 312 с.
3. Економічна теорія. Макроекономіка : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. К. : Знання, 2012. 206 с.
4. Збірник програм з економіки для загальноосвітніх навчальних закладів (курси за вибором). – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2008. Ч. I : 10–11 класи (для 11 класу). 208 с.
5. Фінансова грамотність : робочий зошит для учня / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. К., 2012. 115 с.

Допоміжна література

1. Захаркіна Л. С. Підвищення рівня фінансової грамотності населення України / Л. С. Захаркіна, К. П. Катериніна // Економічний форум. – 2014. – № 4. – С. 200–207.
2. Корнівська В. О. Формування фінансової культури українського населення в контексті мінімізації ринкової асиметрії [Електронний ресурс] / В. О. Корнівська // Економіка і прогнозування. 2011. – № 4. – С. 117–126. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/econprog_2011_4_13.pdf.
3. Кучерова Г. Ю. Шляхи розвитку фінансової культури населення [Електронний ресурс] / Г. Ю. Кучерова // Вісник Східно-європейського університету економіки і менеджменту. 2013. № 2. – С. 125–131. (Сер. : Економіка і менеджмент). Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsuem_2013_2_18.pdf.
4. Ломачинська І. А. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки в умовах глобальної трансформації [Електронний ресурс] / І. А. Ломачинська. Режим доступу :

http://onu.edu.ua/uk/science/sp/announcer_onu/economics/econom16_20.

5. Радзішевська Д. В. Підвищення фінансової грамотності населення України як один із пріоритетів державної політики на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Д. В. Радзішевська. Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Radzishevaska.pdf>.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Навчальні матеріали "Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?" [Електронний ресурс] Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/fingram/2Financial_Literacy_Workbook_Aug2019.pdf
2. Фінансова грамотність [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=VrB940dviuk&ab_channel=%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0%D0%91%D0%B0%D0%B1%D1%96%D0%B9
3. Фінансова грамотність для школярів [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/143
4. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт.кол.; К., 2019. 272 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : https://drive.google.com/file/d/1sX0_yXLchhQ_pj_QLyakgbpGqo5Sdf0K/view
5. Сімейний бюджет [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://simeinyi-budzhet.ua/familybudget/how-to-save-money/>

Примітки:

Підписано до друку 29.06.2022 р. Формат 60×90/16.

Папір друкарський. Друк різнографічний

Наклад 100 прим.

Розтиражовано з готових оригінал-макетів

ПП Данило С.І.

м. Ужгород, пл. Ш.Петефі, 34/1

Тел.: 050 977 16 56

